

Nota van Inlichtingen 'Het opstellen van een plan-MER voor het Natuurplan'

Aanbestedende dienst	Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
Betreft	Vragen en antwoorden Europese aanbesteding ten behoeve van het opstellen van een plan-MER voor het Natuurplan
Kenmerk	IUC: 202508101 en TN: 565335
Datum	20 februari 2026

In deze Nota van Inlichtingen geeft Opdrachtgever antwoord op de in het kader van de hierboven genoemde Europese aanbesteding vragen en geplaatste opmerkingen. Deze Nota van Inlichtingen maakt integraal onderdeel uit van de Aanbestedingsstukken.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
1.	Aanbestedingsdocument 2.3	In de aanbestedingsstukken wordt vermeld dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) in februari 2026 wordt afgerond en vervolgens ter inzage wordt gelegd. De NRD vormt een essentieel uitgangspunt voor de inhoudelijke voorbereiding van het plan-MER. Wij verzoeken u om de meest recente conceptversie van de NRD, eventueel onder geheimhouding, zo spoedig mogelijk beschikbaar te stellen aan alle inschrijvers. Zonder inzage in de NRD is het niet mogelijk een realistische inschatting te maken van de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor het plan-MER.	De NRD is vooruitlopend op deze Nota van inlichting gepubliceerd via Tendered op maandag 16 februari 2026.
2.	Aanbestedingsdocument 2.3	In de aanbestedingsstukken staat aangegeven dat de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) in februari 2026 wordt afgerond en als basis dient voor de start van de plan-MER-procedure. Ook wordt op dat moment op het NRD advies gevraagd van aan de Commissie mer. Aangezien de NRD een essentieel document vormt	1. De NRD is vastgesteld door de Interbestuurlijke Stuurgroep NHV (hierna: Stuurgroep) in februari 2026 en wordt zo spoedig mogelijk ter inzage gelegd via Natuurherstelverordening I Levend Landschap. 2. Zie het antwoord bij vraag 1.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		voor de inhoudelijke voorbereiding van de plan-MER, verzoeken wij u om nadere toelichting op de huidige status. Kunt u aangeven: 1. Wat de actuele stand van zaken is met betrekking tot de totstandkoming van de NRD (conceptstatus, interne afstemming, bestuurlijke besluitvorming, etc.)? 2. Op welk moment komt de definitieve versie van de NRD beschikbaar aan inschrijvers binnen deze aanbesteding? 3. Welke onderdelen van de NRD definitief zijn op het moment van gunning, en welke onderdelen mogelijk nog wijzigen tijdens de uitvoering van de opdracht? Of eventuele wijzigingen in de NRD na gunning gevolgen hebben voor de scope, planning of verplichtingen van de opdrachtnemer?	3. De op 16 februari 2026 gepubliceerde NRD betreft de definitieve versie.
3.	Aanbestedingsdocument 2.3	Aangezien de opdrachtnemer Opdrachtgever ondersteunt bij het verwerken van ontvangen zienswijzen en het opstellen van een reactienota op de definitieve NRD, beschikt de opsteller van de NRD over een significante en inhoudelijke kennisvoorsprong ten opzichte van overige inschrijvers. Wij gaan er dan ook van uit dat de opsteller van de NRD is uitgesloten van deelname aan deze aanbestedingsprocedure. Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u toe te lichten welke maatregelen worden genomen om te waarborgen dat sprake is van een level playing field voor alle inschrijvers en dat de NRD-opsteller geen kennis- of informatievoorsprong heeft ten opzichte van andere partijen.	De opsteller van de NRD is niet uitgesloten van deelname aan deze aanbestedingsprocedure. De NRD is inmiddels aan alle (potentiële) Inschrijvers beschikbaar gesteld. Alle relevante en beschikbare informatie met betrekking tot de achtergrond, inhoud en scope van de opdracht zijn opgenomen in het Aanbestedingsdocument. Daarmee wordt gewaarborgd dat alle Inschrijvers beschikken over een gelijk informatieniveau. Er is derhalve geen sprake van een ongerechtvaardigde kennis- of informatievoorsprong van de opsteller van de NRD ten opzichte van andere partijen.
4.	Aanbestedingsdocument 2.2	In het aanbestedingsdocument wordt op verschillende momenten verwezen naar de begeleidingscommissie en de Interbestuurlijke Stuurgroep NHV. Kunt u aangeven: 1. Welke organisaties en/of personen deel uitmaken van respectievelijk de begeleidingscommissie en de Interbestuurlijke Stuurgroep NHV? 2. Hoe vaak deze gremia bijeenkomen gedurende de looptijd van de opdracht? In hoeverre de leden van deze commissies reeds betrokken zijn (geweest) bij de totstandkoming van de NRD, het Natuurplan en/of de plan-MER, en hoe hun betrokkenheid gedurende het verdere proces is vormgegeven?	1. De Stuurgroep staat onder voorzitterschap van de directeur Natuur van LVVN en bestaat uit vertegenwoordigers van betrokken ministeries en decentrale overheden. Zie ook het Programmaplan Natuurplan 2025. - De begeleidingscommissie bestaat uit een afvaardiging van deze Stuurgroep. De begeleidingscommissie is ook bij de totstandkoming van de NRD betrokken geweest. Het merendeel van de begeleidingscommissie heeft ook een inhoudelijke rol bij de totstandkoming van het Natuurplan. 2. De begeleidingscommissie komt, conform Eis 3.3.4 van het Aanbestedingsdocument, minimaal vier maal (fysiek/digitaal) bijeen met Opdrachtnemer.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			De Stuurgroep komt eens per drie weken (digitaal) bijeen, zonder deelname van Opdrachtnemer. De begeleidingscommissie en de Stuurgroep komen niet in gezamenlijk verband bijeen. De startschets, het concept plan-MER en het definitieve plan-MER door Opdrachtnemer voorgelegd aan de begeleidingscommissie, die hierover adviseert en richtinggevend is. De kwartiermaker NHV (zie het Programmaplan) geeft namens Opdrachtgever akkoord op het definitieve plan-MER, na advies van de begeleidingscommissie, anders dan is opgenomen in paragraaf 2.2. van het Aanbestedingsdocument. Het definitieve plan-MER wordt door de kwartiermaker NHV ter informatie aangeboden aan de Stuurgroep. In de tweede helft van september 2026 geeft Opdrachtnemer (digitaal/fysiek) een toelichting op het plan-MER aan Stuurgroep, eveneens ter informatie. Zie ook het antwoord op vraag 21.
5.	Aanbestedingsdocument 1.4	In het aanbestedingsdocument is opgenomen dat er 9 werkdagen zitten tussen de publicatie van de Nota van Inlichtingen en de uiterste datum voor het indienen van de inschrijving, terwijl er voor de beoordeling van de inschrijvingen een termijn van 14 werkdagen is opgenomen. Aangezien het essentiële document Notitie Reikwijdte en Detailniveau nog niet bekend is en gezien het belang van zorgvuldige verwerking van de antwoorden in de Nota van Inlichtingen in onze inschrijving, verzoeken wij u deze termijnen gelijk te trekken en de termijn voor indiening van de inschrijving te verlengen tot eveneens 14 werkdagen na publicatie van de Nota van Inlichtingen.	De uiterste datum voor het indienen van een Inschrijving wordt niet gewijzigd. Het tijdig opleveren van het plan-MER is essentieel, omdat Europese lidstaten uiterlijk 1 september 2026 een ontwerp-Natuurplan bij de Europese Commissie moeten indienen ter uitvoering van de NHV. Het plan-MER vormt een integraal onderdeel van dit ontwerp-Natuurplan. De planning van de aanbesteding is afgestemd op deze kritieke tijdspaden en op noodzakelijke afstemmingsmomenten met betrokken partijen. Een latere gunning zou de beschikbare uitvoertijd verder verkorten en het risico vergroten dat de opleverdatum niet wordt gehaald. Op basis van deze belangenafweging is besloten de inschrijftermijn niet te verzetten. Opdrachtgever is zich bewust van het strakke tijdspad en heeft e Nota van Inlichtingen eerder dan gepland gepubliceerd. De definitieve versie van het NRD is inmiddels beschikbaar. Zie de beantwoording van vraag 1.
6.	Aanbestedingsdocument 1.2	Op pagina 7 van het aanbestedingsdocument (paragraaf 1.2) wordt verwezen naar het Programmaplan Natuurplan, waarop de plan-MER betrekking heeft. Kunt u toelichten wat de actuele status is van het Programmaplan Natuurplan?	Op pagina 7 van het Aanbestedingsdocument wordt in voetnoot 7 verwezen naar het Programmaplan Natuurplan. Dit is de definitieve versie.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord															
		Is (een conceptversie van) dit Programmaplan beschikbaar voor inschrijvers, en zo ja, kunt u deze delen of een link verstrekken? Indien dit document nog niet beschikbaar is, op welke termijn verwacht u dit wel beschikbaar te stellen?																
7.	Aanbiedingsdocument 2.3	Op pagina 12 van het aanbestedingsdocument wordt aangegeven dat de 70%-versie van het plan-MER uiterlijk 1 augustus 2026 moet worden opgeleverd. Dit betekent dat de afrondende werkzaamheden in juli en de besluitvorming en ondersteuning door Opdrachtgever, de begeleidingscommissie en de Interbestuurlijke Stuurgroep NHV grotendeels in de vakantieperiode zullen plaatsvinden. Kunt u toelichten hoe de Opdrachtgever, de begeleidingscommissie en de Interbestuurlijke Stuurgroep NHV de interne beheersing en ondersteuning tijdens deze periode waarborgen? Worden voorzorgsmaatregelen genomen om tijdige besluitvorming, feedback en ondersteuning te garanderen, zodat de gestelde deadlines daadwerkelijk haalbaar zijn? Deze informatie is van belang om het proces en de benodigde capaciteit aan onze zijde goed te kunnen organiseren.	Het strakke tijdpad in de zomerperiode van 2026 geldt niet alleen voor het opstellen van het plan-MER, maar ook voor het ontwerp-Natuurplan. Opdrachtgever, de begeleidingscommissie en de Stuurgroep houden hier expliciet rekening mee in hun planning en capaciteitsinzet en borgen dat hiervoor voldoende beschikbaarheid wordt georganiseerd. Er wordt gestuurd op tijdige besluitvorming, afstemming en feedback, zodat de voortgang van de opdracht niet wordt belemmerd. Een strakke en realistische planning van zowel Opdrachtgever als Opdrachtnemer is hierbij randvoorwaardelijk voor een succesvolle uitvoering van de opdracht. Opdrachtgever stelt de volgende planning voor met betrekking tot het besluitvormingsproces van het plan-MER. <table><tr><th>Periode in 2026</th><th>Activiteit door Opdrachtnemer</th><th>Toelichting</th></tr><tr><td>Week 31 (uiterlijk 1 augustus)</td><td>Oplevering 70%-versie plan-MER.</td><td>Inclusief de belangrijkste conclusies en de managementsamenvatting.</td></tr><tr><td>Week 32</td><td>Bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking concept plan-MER.</td><td>Begeleidingscommissie leest het concept en geeft binnen twee weken feedback/advies.</td></tr><tr><td>Week 34</td><td>Verwerking feedback van de begeleidingscommissie.</td><td>In overleg met Opdrachtgever wordt de feedback geanalyseerd, geïnterpreteerd en verwerkt in plan-MER.</td></tr><tr><td>Week 35</td><td>Afronding definitieve plan-MER en bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking definitieve plan-MER.</td><td>Officiële vaststelling door kwartiermaker NHV, na advies begeleidingscommissie; plan-MER wordt daarna door de kwartiermaker NHV ter informatie aangeboden aan de Stuurgroep.</td></tr></table>	Periode in 2026	Activiteit door Opdrachtnemer	Toelichting	Week 31 (uiterlijk 1 augustus)	Oplevering 70%-versie plan-MER.	Inclusief de belangrijkste conclusies en de managementsamenvatting.	Week 32	Bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking concept plan-MER.	Begeleidingscommissie leest het concept en geeft binnen twee weken feedback/advies.	Week 34	Verwerking feedback van de begeleidingscommissie.	In overleg met Opdrachtgever wordt de feedback geanalyseerd, geïnterpreteerd en verwerkt in plan-MER.	Week 35	Afronding definitieve plan-MER en bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking definitieve plan-MER.	Officiële vaststelling door kwartiermaker NHV, na advies begeleidingscommissie; plan-MER wordt daarna door de kwartiermaker NHV ter informatie aangeboden aan de Stuurgroep.
Periode in 2026	Activiteit door Opdrachtnemer	Toelichting																
Week 31 (uiterlijk 1 augustus)	Oplevering 70%-versie plan-MER.	Inclusief de belangrijkste conclusies en de managementsamenvatting.																
Week 32	Bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking concept plan-MER.	Begeleidingscommissie leest het concept en geeft binnen twee weken feedback/advies.																
Week 34	Verwerking feedback van de begeleidingscommissie.	In overleg met Opdrachtgever wordt de feedback geanalyseerd, geïnterpreteerd en verwerkt in plan-MER.																
Week 35	Afronding definitieve plan-MER en bijeenkomst met begeleidingscommissie ter bespreking definitieve plan-MER.	Officiële vaststelling door kwartiermaker NHV, na advies begeleidingscommissie; plan-MER wordt daarna door de kwartiermaker NHV ter informatie aangeboden aan de Stuurgroep.																

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord						
			<table><tr><td>Week 36 (uiterlijk 1 september)</td><td>Oplevering definitieve plan-MER.</td><td>Eindversie definitief gereed, inclusief alle correcties en afrondingen.</td></tr><tr><td>Week 39 of 40</td><td>Toelichting plan-MER aan Stuurgroep.</td><td>Aanvullende toelichting (zie het antwoord op vraag 4).</td></tr></table> Aan het begin van de opdracht zal specifiek aandacht worden besteed aan het krappe tijdsplan en de bijbehorende risico's, waarbij mitigerende maatregelen worden getroffen. In dat kader worden ook de data van de overlegmomenten tussen Opdrachtnemer en de begeleidingscommissie tijdig ingepland en vastgelegd. Na ingang van de Dienstverleningsovereenkomst zullen de exacte data in afstemming met Opdrachtnemer ingepland worden.	Week 36 (uiterlijk 1 september)	Oplevering definitieve plan-MER.	Eindversie definitief gereed, inclusief alle correcties en afrondingen.	Week 39 of 40	Toelichting plan-MER aan Stuurgroep.	Aanvullende toelichting (zie het antwoord op vraag 4).
Week 36 (uiterlijk 1 september)	Oplevering definitieve plan-MER.	Eindversie definitief gereed, inclusief alle correcties en afrondingen.							
Week 39 of 40	Toelichting plan-MER aan Stuurgroep.	Aanvullende toelichting (zie het antwoord op vraag 4).							
8.	Aanbestedingsdocument 2.3	Op pagina 12 van het aanbestedingsdocument wordt aangegeven dat de 70%-versie van het plan-MER, inclusief de belangrijkste conclusies en een managementsamenvatting, uiterlijk 1 augustus 2026 moet worden opgeleverd. De definitieve versie dient vervolgens uiterlijk 1 september 2026 gereed te zijn. Gezien de korte termijn van slechts één maand tussen het opleveren van de conceptversie en de definitieve versie, en rekening houdend met de vakantieperiode in augustus, verzoeken wij u te verduidelijken: 1. Wat verstaat u onder een 70%-versie van het plan-MER? Wat mag er in deze versie nog ontbreken? 2. Wat verwacht u aan aanvullingen, wijzigingen of afronding in de definitieve versie ten opzichte van de 70%-versie? 3. Is het mogelijk om, gezien de vakantieperiode, meer flexibiliteit te bieden in de planning of het indienen van de definitieve versie? Deze verduidelijking is van belang om het werkproces en de benodigde capaciteit goed te kunnen plannen.	1. De 70%-versie bevat in ieder geval de hoofdlijnen van de analyse, de belangrijkste conclusies en een managementsamenvatting. De hoofdstukken bevatten de inhoudelijke kern, maar teksten kunnen nog beknopt zijn of op onderdelen nog niet volledig zijn uitgewerkt. Figuren, visualisaties en bijlagen hoeven in deze fase nog niet volledig te zijn uitgewerkt of opgenomen. 2. Ten opzichte van de 70%-versie wordt in de definitieve versie voornamelijk voorzien in inhoudelijke uitwerking, verduidelijking, feedback van de begeleidingscommissie en redactionele afronding. Er worden geen wezenlijke inhoudelijke wijzigingen of koerswijzigingen verwacht, maar wel nadere precisering, structurering en completering. 3. Er kan geen flexibiliteit worden geboden in het tijdschema. Ook de opdrachtgever confirmeert zich hieraan. De planning is leidend en noodzakelijk om de gestelde deadlines te kunnen realiseren. Zie ook het antwoord op vraag 5 en 7.						
9.	Aanbestedingsdocument 2.3	Op pagina 12 van het aanbestedingsdocument wordt aangegeven dat de opdrachtnemer de opdrachtgever ondersteunt bij de verwerking van de ontvangen zienswijzen en het opstellen van een reactienota. Kunt u bevestigen of deze ondersteuning uitsluitend betrekking heeft op de zienswijzen en reactienota met betrekking tot het plan-MER, of betreft dit ook zienswijzen en reactienota's ten behoeve van het Natuurplan zelf?	Deze ondersteuning heeft uitsluitend betrekking heeft op de zienswijzen en reactienota met betrekking tot de NRD en het plan-MER, en niet op het Natuurplan zelf.						

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		Gezien het verschil in scope is dit van belang voor het opstellen van een juiste en volledige aanbidding.	
10.	Aanbestedingsdocument 4.3.2	In de aanbestedingsstukken wordt gevraagd om referentieopdrachten die in de afgelopen drie jaar zijn uitgevoerd. Gezien de doorlooptijden van veel plan-MER-trajecten, die vaak in de periode 2022–2027 lopen of recent zijn afgerond, verzoeken wij u de referentietermijn te verruimen naar vijf jaar. Hierdoor kunnen ook relevante afgeronde opdrachten worden meegenomen, die een goed beeld geven van de ervaring en capaciteit van inschrijvers. Kunt u bevestigen dat referenties uit de afgelopen vijf jaar mogen worden opgevoerd?	Nee Opdrachtgever kan dit niet bevestigen. Voor wat betreft de referenties wordt de Gids Proportionaliteit gevolgd, die een referentietermijn van maximaal drie jaar voor leveringen en diensten hanteert. De termijn wordt niet aangepast. Voor de twee kerncompetenties zoals genoemd in paragraaf 4.3.2 van het Aanbestedingsdocument geldt dat een referentieopdracht wel uitgevoerd, maar niet volledig afgerond, moet zijn in de afgelopen drie jaar voorafgaand aan de sluitingsdatum voor het indienen van de Inschrijving. Wordt een referentie gebruikt van een nog lopende opdracht, dan kan worden volstaan met het aangeven van de tot nu toe behaalde resultaten en prognose van de verwachte resultaten, mits daarmee wordt aangetoond dat Inschrijver over de relevante ervaring beschikt om de opdracht uit te voeren. Daarmee wordt de tweede bullet van de laatste alinea op pagina 19 van het Aanbestedingsdocument als volgt gewijzigd: <i>De referentieopdracht moet uitgevoerd zijn in de afgelopen drie jaar voorafgaand aan de sluitingsdatum voor het indienen van de Inschrijving. Indien gebruik wordt gemaakt van een nog niet (geheel) afgeronde opdracht, mogen naast de daadwerkelijk behaalde resultaten ook prognoses van de verwachte resultaten worden opgegeven.</i>
11.	Aanbestedingsdocument 3.7.1	In de aanbestedingsstukken wordt vermeld dat facturatie plaatsvindt na zowel oplevering als acceptatie van de Opdrachtgever. Aangezien de Opdrachtnemer uitsluitend verantwoordelijk is voor de oplevering van de producten en geen invloed kan uitoefenen op het moment van acceptatie door de Opdrachtgever, verzoeken wij u deze eis te herzien en de voorwaarde van acceptatie te laten vervallen. Indien u niet bereid bent deze eis aan te passen, verzoeken wij u te specificeren aan welke acceptatiecriteria de op te leveren producten dienen te voldoen en binnen welke termijn de Opdrachtgever gehouden is tot acceptatie of afwijzing van de geleverde producten over te gaan. Specifiek voor: - het resultaat van het onderdeel 'NRD zienswijzen en advies Commissie mer' - het resultaat van het onderdeel 'Opstellen plan-MER' (paragraaf 2.3) en	Zie het antwoord op vraag 12.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		het resultaat van het onderdeel 'Plan-MER zienswijzen en advies Commissie mer'	
12.	Aanbestedingsdocument 3.7.1 & 3.7.2	In de aanbestedingsstukken wordt vermeld dat facturatie plaatsvindt na oplevering en acceptatie van de resultaten per onderdeel. Dit betekent dat de Opdrachtnemer de werkzaamheden in beginsel voorfinanciert tot een omvang die kan oplopen tot circa € 100.000 per onderdeel. Gezien de omvang en looptijd van de opdracht achten wij deze regeling niet proportioneel. Wij verzoeken u daarom om toe te staan dat maandelijks gefactureerd kan worden op basis van de daadwerkelijk verrichte (advies)uren, conform de urenregistratie en de overeengekomen tarieven. Indien dit niet mogelijk is, verzoeken wij u om Opdrachtnemer in ieder geval de mogelijkheid te bieden halverwege elke fase te factureren, zodat het facturatieschema wordt uitgebreid van drie naar zes facturatiemomenten.	Eis 3.7.1 volgt als volgt aangepast: Opdrachtnemer kan maandelijks achteraf factureren. Iedere factuur bevat in ieder geval: 1. een gespecificeerde urenverantwoording per medewerker en activiteit van die maand; 2. een kort voortgangsrapport (maximaal één A4) met een overzicht van de in de betreffende maand uitgevoerde werkzaamheden, behaalde resultaten en eventuele knelpunten/risico's. Betaling vindt uitsluitend plaats na schriftelijke goedkeuring van zowel de factuur als de bijbehorende urenverantwoording en het voortgangsrapport door Opdrachtgever.
13.	Aanbestedingsdocument 2.6	Het traject dat we gaan doorlopen is moeilijk te overzien, zeker de periode ná 1 september 2026. Wij verzoeken u om wel de mogelijkheid te geven tot verlenging van de opdracht ná 1 februari 2027. Als zodanig zouden ook de kosten/tariefgroepen die gemaakt worden ná 31 december 2026 geïndexeerd moeten kunnen worden.	Het plan-MER moet uiterlijk 1 september 2026 ter inzage worden gelegd bij de EC, gelijktijdig met het ontwerp Natuurplan. Het zwaartepunt van de werkzaamheden ligt in de periode tot deze datum. Er wordt geen mogelijkheid tot verlenging van de Dienstverleningsovereenkomst opgenomen, omdat na 1 februari 2027 geen werkzaamheden meer zijn voorzien. Een indexering van kosten voor werkzaamheden na 31 december 2026 is niet van toepassing.
14.	Bijlage 2 - Prijzenblad	Subgunningscriterium 3 betreft de totale inschrijfprijs. In Bijlage 2 – Prijzenblad worden echter maximale uurtarieven vastgesteld voor de inzet van specialisten. Deze tarieven sluiten niet aan bij de functiegroepen en bijbehorende expertise die noodzakelijk zijn voor het opstellen van een kwalitatief hoogwaardig en tijdig opgeleverd plan-MER voor het Natuurplan. Om specialisten van het juiste kaliber binnen de tender te kunnen positioneren, verzoeken wij u de maximale uurtarieven als volgt te verhogen: Senior specialist max. €235,-/uur Medior specialist max. € 175,-/uur Junior specialist max. € 145,-/uur Met deze aanpassing kunnen de vereiste deskundigen worden ingezet om tot een effectief plan-MER te komen binnen de gestelde termijnen, zonder dat subgunningscriterium 3 – de totale inschrijfsom – ter discussie wordt gesteld.	Dit is akkoord. Bijlage 2 Prijzenblad is aangepast en een nieuwe versie is bij deze Nota van Inlichtingen toegevoegd.
15.	Aanbestedingsdocument 4.3.1 Financiële en economische draagkracht	Kunt u bevestigen dat wij namens de holding de standaard 403 verklaring mogen indienen als bewijsmiddel?	Nee, dat kan Opdrachtgever niet bevestigen. Een 403-verklaring wordt niet gelijkgesteld aan de in paragraaf 4.3.1 gevraagde verklaring. Als een Inschrijver gebruik maakt van de financiële draagkracht van de moedermaatschappij/holding, dan dient deze een afzonderlijke verklaring

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			te kunnen overleggen, ondertekend door een rechtsgeldig bevoegd persoon, waarin de holding zich onvoorwaardelijk garant stelt voor de uit de Dienstverleningsovereenkomst voortvloeiende verplichtingen.
16.	Aanbestedingsleidraad 7.2.15 Vorm en inhoud van de Inschrijving	In de tabel staat genoemd dat Bijlage 8 (referenties) ingediend moet worden bij de inschrijving. Echter, in paragraaf 4.3.2. geeft u aan dat Bijlage 8 na voorlopige gunning ingediend moet worden door de voorlopig winnende partij. Kunt u duidelijk aangeven hoe en wanneer Bijlage 8 ingediend en ondertekend moet worden?	Dit is in paragraaf 4.3.2 per abuis verkeerd opgenomen. Iedere Inschrijver dient een ingevulde bijlage 8 in. Echter is een aangepaste versie van deze bijlage bij deze Nota van Inlichtingen toegevoegd. Een handtekening van de referent is niet nodig.
17.	Aanbestedingsleidraad 7.2.15 Vorm en inhoud van de Inschrijving	In de tabel staat genoemd dat het uittreksel KvK ingediend moet worden bij de inschrijving. Echter, in paragraaf 4.4. geeft u duidelijk aan dat het uittreksel KvK na voorlopige gunning ingediend moet worden door de voorlopig winnende partij. Kunt u bevestigen dat het uittreksel KvK niet bij inschrijving ingediend hoeft te worden?	Dit is in de tabel in paragraaf 7.2.15 per abuis verkeerd opgenomen. Enkel de voorlopig gegunde Inschrijver dient het/de uittreksel(s) uit het beroepsregister of handelsregister na verzoek van de Aanbestedende dienst in.
18.	Bijlage 2 - Prijzenblad	Wat wordt bedoeld met 'ondersteuning bij het verwerken van het advies van de commissie mer'?	De Commissie mer wordt zowel voor de NRD als voor het plan-MER om advies gevraagd. NRD: Opdrachtnemer stelt, in afstemming met Opdrachtgever, een intern overzichtsrapport op van de ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie mer op de NRD. In overleg met Opdrachtgever wordt bepaald in hoeverre dit advies wordt verwerkt in het plan-MER. Plan MER: Daarnaast stelt Opdrachtnemer, in afstemming met Opdrachtgever, een intern overzichtsrapport op van de ontvangen zienswijzen en het advies van de Commissie mer op het plan-MER. Op basis hiervan adviseert Opdrachtnemer Opdrachtgever over de wijze waarop dit advies al dan niet moet worden verwerkt in het definitieve Natuurplan. Dit advies wordt zowel schriftelijk vastgelegd als mondeling gepresenteerd aan Opdrachtgever, inclusief ruimte voor toelichting en discussie. Deze fase is voorzien eind 2026. Het definitieve Natuurplan wordt vervolgens opgesteld door LVVN.
19.	Bijlage 2 - Prijzenblad	Onderdeel het project is het opstellen van de nota van beantwoorden o.b.v. de ingediende zienswijzen. Is de opdrachtnemer alleen verantwoordelijk voor de zienswijzen die gaan over het MER/NRD of ook die gaan over het Natuurplan zelf? Ons voorstel zou zijn dat een samenvatting te maken is door de opdrachtnemer, maar dat het antwoord op zienswijzen die enkel	Het gaat om het beantwoorden van de zienswijzen die ingediend worden op de NRD en de zienswijzen die ingediend worden op het plan-MER. Voor het beantwoorden van de zienswijzen die ingediend worden op het ontwerp Natuurplan is LVVN verantwoordelijk. Zie ook het antwoord op vraag 9.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord									
		gaan over het Natuurplan zelf door de initiatiefnemer worden geformuleerd.										
20.	Aanbestedingsdocument 3.3.4	Zijn de momenten met de begeleidingscommissie al ingepland of de data (ongeveer) bekend? Zo ja, kan dit worden aangeleverd zodat wij dit kunnen opnemen in de planning?	De data waarop de begeleidingscommissie bij elkaar komt zijn nog niet gepland. Zie ook het antwoord op vraag 7.									
21.	Aanbestedingsdocument 3.3.4	U beschrijft dat er een bijeenkomst wordt georganiseerd om het definitieve MER te bespreken. Verwacht u dat uit dit overleg nog veel feedback of grote wijzigingen op het MER ter sprake komen? Verwacht u dat de bijeenkomst ter bespreking van het definitieve plan-MER in augustus wordt gepland of na de deadline van 1 september?	De bespreking van het definitieve plan-MER vindt eind augustus 2026 plaats tijdens het laatste overleg tussen de begeleidingscommissie en Opdrachtnemer. De exacte datum wordt in onderling overleg na ingang van de Dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. De verwachting is dat na dit overleg geen inhoudelijke wijzigingen meer nodig zijn. In de tweede helft van september 2026 verzorgt Opdrachtnemer een informerende toelichting op het plan-MER aan de Stuurgroep. Dit betreft extra werkzaamheden ten opzichte van de tabel in paragraaf 2.3 van het Aanbestedingsdocument. Deze werkzaamheden maken onderdeel uit van 'Opstellen plan-MER' en dit onderdeel wordt pas als afgerond beschouwd nadat deze werkzaamheden zijn uitgevoerd. Zie ook het antwoord op vraag 4. In de tabel wordt de volgende licht grijze kolom aangepast en witte kolom toegevoegd: <table><tr><th>Onderdeel</th><th>Uit te voeren werkzaamheden</th><th>Periode</th></tr><tr><td>Opstellen plan-MER</td><td>Opdrachtnemer stelt het plan-MER op, inclusief alle relevante voorbereidingen en afstemming, waaronder in ieder geval de volgende werkzaamheden vallen.</td><td>April – september 2026</td></tr><tr><td></td><td>Het geven van een informerende toelichting op het plan-MER aan de Stuurgroep.</td><td>September 2026</td></tr></table>	Onderdeel	Uit te voeren werkzaamheden	Periode	Opstellen plan-MER	Opdrachtnemer stelt het plan-MER op, inclusief alle relevante voorbereidingen en afstemming, waaronder in ieder geval de volgende werkzaamheden vallen.	April – september 2026		Het geven van een informerende toelichting op het plan-MER aan de Stuurgroep.	September 2026
Onderdeel	Uit te voeren werkzaamheden	Periode										
Opstellen plan-MER	Opdrachtnemer stelt het plan-MER op, inclusief alle relevante voorbereidingen en afstemming, waaronder in ieder geval de volgende werkzaamheden vallen.	April – september 2026										
	Het geven van een informerende toelichting op het plan-MER aan de Stuurgroep.	September 2026										
22.	Aanbestedingsdocument 2.1	Is het mogelijk dat de opdrachtgever na opdrachtverlening de voor hen bekende relevante onderzoeken en input aanlevert over de verschillende thema's uit het Rad van de Leefomgeving?	Opdrachtgever verstrekt vertrouwelijk de conceptstukken van het ontwerp Natuurplan aan Opdrachtnemer. Het is primair de verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer om achtergronddocumentatie over de thema's uit het Rad van de Leefomgeving te verzamelen. Opdrachtgever zal beschikbare achtergronddocumentatie delen, maar is niet verantwoordelijk om publiek beschikbare onderzoeken of bronnen aan te leveren.									
23.	Aanbestedingsdocument 2.1	U stelt op pagina 10: "Opdrachtnemer draagt zorg voor het verwerken van het advies van de Commissie mer op het plan-MER, evenals de zienswijzen uit de internetconsultatie. De binnengekomen zienswijzen, samen met het advies van de	Het advies van de Commissie mer over de NRD wordt meegenomen bij het opstellen van het plan-MER.									

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		<i>Commissie mer en de feedback van de EC op het ontwerp-Natuurplan zelf, kunnen door Opdrachtgever gebruikt worden om het ontwerp-Natuurplan aan te passen en te komen tot een definitief Natuurplan. Een aanpassing van het plan-MER wordt niet voorzien en valt buiten scope van deze opdracht</i> ”. Bedoelt u met de eerste zin het advies m.b.t. de reikwijdte en het detailniveau? Zo niet dan lijken de eerste en laatste zin tegenstrijdig.	Het advies van de Commissie mer over het plan-MER wordt gewogen en kan worden verwerkt bij de opstelling van het definitieve Natuurplan. Het plan-MER zelf wordt niet aangepast naar aanleiding van het advies van de Commissie mer. Daarnaast draagt Opdrachtnemer zorg voor het beantwoorden van de zienswijzen na terinzagelegging van het plan-MER. Zie ook antwoord op vraag 18.
24.	Aanbestedingsdocument 3.2.11	In de planning zoals opgenomen onder paragraaf 2.3 is de tijd tussen het concept MER (70%) en het definitief MER erg kort en valt ook samen met de periode van de zomervakantie. Waar kunnen wij qua planning vanuit gaan voor de reviewtijd van uw kant? Lukt dit binnen een kort tijdsbestek van een week tot maximaal twee weken?	U kunt uitgaan van een reviewtijd van maximaal twee weken vanuit Opdrachtgever en de begeleidingscommissie op het concept plan-MER. Zie ook het antwoord op vraag 7.
25.	Bijlage 8 - Referentieverklaring	Het referentief formulier dient na eerste verzoek van AD door referent te worden ondertekend. Hoeft inschrijvende partij het formulier niet te ondertekenen voor indiening?	Dat klopt.
26.	UEA	Wij vullen het UEA digitaal in in TenderNed onder het onderdeel UEA. Het daar gegenereerde document kunnen wij na ondertekening ook uploaden onder dit onderdeel. Eis 1 in TenderNed is ook het UEA. Is het voldoende als wij onder Eis 1 aangeven aan de eis te voldoen en het ondertekende UEA onder UEA uploaden? Of kunt u anders aangeven onder welk onderdeel u wil dat wij het ondertekende UEA uploaden?	Het is voldoende om onder Eis 1 aan te geven dat u aan de eis voldoet en het ondertekende UEA onder het onderdeel UEA te uploaden.
27.	Aanbestedingsdocument 3.2.4	U vraagt om een uniformiteitscheck uit te voeren. Verwacht u dat in de periode juli en augustus grote wijzigingen in de inhoud van het Natuurplan?	Het ontwerp Natuurplan wordt eind april 2026 vertrouwelijk aan Opdrachtnemer beschikbaar gesteld in een 95%-versie en zal door het team NHV in stappen worden afgerond tot een 100%-versie op 1 september 2026. Er worden in juli en augustus 2026 geen grote wijzigingen op de inhoud verwacht. Zie ook het antwoord op vraag 35.
28.	Aanbestedingsdocument 2.3	Kunnen wij in onze planning, gezien de zeer korte doorlooptijd, rekening houden met korte reviewperiode van circa 3 werkdagen?	Zie het antwoord op vraag 7 en 24.
29.	Aanbestedingsdocument 5.2.3	Onder 5.2.3 wordt gesproken over een maximum uurtarief. Wat is dat uurtarief en voor welke rol is dat bedoeld?	Er geldt een maximum voor alle uurtarieven zoals opgenomen in bijlage 2 – Prijzenblad. Er wordt dus per maximum uurtarief bedoeld. Zie ook het antwoord op vraag 14.
30.	Aanbestedingsdocument 5.2.1	Er wordt onder 5.2.1 gevraagd aan te geven hoe wordt omgegaan met de belangen van de stakeholders. Het gaat naast OG om de begeleidingsgroep en de stuurgroep (die de stukken moet goedkeuren). Op welke belangen doelt u?	De NHV legt hersteldoelen op aan meerdere ecosystemen en heeft invloed op verschillende ruimtelijke opgaven. Energie, wonen, defensie, voedselzekerheid en economie moeten voldoende ruimte houden bij het opstellen van het Natuurplan. Hernieuwbare energie en nationale defensie zijn in de NHV genoemd als bijzonder belang. Daarom is het uitgangspunt om natuurherstel te verweven met deze en andere activiteiten, tenzij zonering netto meer ruimte oplevert. Natuurherstel wordt daarbij niet gezien als belemmering, maar als randvoorwaarde en kans. De uiteindelijke belangenafweging is aan de politiek.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
31.	Aanbestedingsdocument 5.2.1	Voor het plan van aanpak wordt gevraagd naar een toelichting op de onderzoeksmethoden. In hoeverre kunt u inzicht geven in het beoordelingskader uit de concept NRD?	Dit kunt u vinden in het gepubliceerde NRD. Zie het antwoord op vraag 1.
32.	Aanbestedingsdocument 5.2.1	Voor het plan van aanpak vraagt u een visie van de opdracht. Inzicht over hoe OG wil omgaan met alternatieven en varianten zijn nog niet bekend. In hoeverre en wanneer kan OG daar inzicht in geven?	Zie de NRD voor de opzet voor het omgaan met alternatieven en varianten. We vragen hierin ook uw eigen kennis en expertise in te brengen.
33.	Aanbestedingsdocument 3.2.11	In 3.2.11 wordt gesteld dat 1 augustus 2026 het concept planMER inclusief samenvatting geleverd moet worden. OG stelt dat daarna 1 maand rest om het planMER definitief te maken. Hoe ziet OG de termijnen in de vakantiemaand augustus om review commentaar te leveren en het eindconcept ter goedkeuring aan Interbestuurlijke Stuurgroep NHV voor te leggen? Welke daadwerkelijk termijn voor afronding is dan beschikbaar in augustus?	Zie het antwoord op vragen 7 en 24.
34.	Aanbestedingsdocument 3.2.4	Aangegeven wordt (3.2.4) dat de PlanMER maximaal moet bijdragen aan het ontwerp-Natuurplan en inhoudelijk en terminologisch moet aansluiten. Hoe voorziet OG de afstemming tussen opstellers Natuurplan en opstellers planMER waar het gaat om kunnen leveren van maximale bijdrage?	Het team NHV is verantwoordelijk voor het opstellen van het Natuurplan. Dit team valt qua overleggen feitelijk samen met Opdrachtgever. Gedurende de gehele opdracht vindt minimaal tweewekelijks overleg plaats tussen Opdrachtnemer en Opdrachtgever, zoals aangegeven in eis 3.3. Opdrachtnemer is in dit verband verantwoordelijk voor het waarborgen en op peil houden van het kennisniveau van zowel de begeleidingscommissie als het team NHV met betrekking tot het plan-MER. Inschrijver wordt gevraagd om in de uitwerking van subgunningscriterium 1 'Plan van aanpak' een voorstel te doen voor de wijze van afstemming, zodat het plan-MER maximaal kan bijdragen aan de uitvoering van het Natuurplan.
35.	Aanbestedingsdocument 3.1.1	A. Onder 3.1.1. wordt gesproken over regievoering over het proces. In hoeverre kan het proces van PlanMER los worden gezien worden van het proces ontwerp-Natuurplan? B. Het creëren van draagvlak bij stakeholders is onderdeel van de opdracht. Het PlanMER is een hulpmiddel bij besluitvorming en kan helpen aan draagvlak bij keuzes uit het ontwerp-Natuurplan. Welk beeld heeft OG daar bij?	A. Het ontwerp Natuurplan wordt eind april 2026 vertrouwelijk aan Opdrachtnemer beschikbaar gesteld in een 95%-versie en zal door het team NHV van LVVN in stappen worden afgerond tot een 100%-versie op 1 september 2026. Het plan-MER brengt de gevolgen van de voorgenomen keuzes in het ontwerp Natuurplan in beeld. Tegelijkertijd wordt het ontwerp Natuurplan verder uitgewerkt van 95% naar 100%, parallel aan de ontwikkeling van het plan-MER. Zie ook het antwoord op vraag 27. B. Het beeld dat Opdrachtgever hierbij heeft is dat het plan-MER andere invalshoeken geeft op het ontwerp Natuurplan, en wordt meegenomen in

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
			de fase tussen ontwerp Natuurplan en definitief Natuurplan (dit is een half jaar na het advies van de EC gereed; uiterlijk 1 sept 2027). Het plan-MER draagt bij aan een integrale afweging, structureert informatie en ondersteunt bij het maken van beleidskeuzes.
36.	Aanbestedingsdocument 2.6	Er wordt in 2.6 gesproken over een maximaal bedrag van 300.000,-- euro excl btw. Vervolgens wordt aangegeven dat dit een indicatie is. Moet 300.000,-- euro excl BTW als een maximum worden gezien? (Volgens 3.5.1 wel). Dit lijkt tegenstrijdig.	De maximale waarde voor de uitvoering van de opdracht bedraagt € 300.000,- exclusief btw, ofwel € 363.000,- inclusief btw. Inschrijven met een totale opdrachtwaarde buiten de aangegeven bandbreedte in paragraaf 5.2.3, maakt dat de Inschrijving terzijde gelegd (en niet verder beoordeeld) wordt.
37.	Aanbestedingsdocument 2.2	Er zijn in 2.2 vier momenten met een begeleidingscommissie voorzien waarbij ook een Interbestuurlijke Stuurgroep voor goedkeuring betrokken wordt. Voor het kunnen laten slagen van de noodzakelijk snelle doorloop van de door de OG gevraagde planning dienen de benodigde personen gedurende de zomervakantieperiode beschikbaar te zijn om snel terugkoppeling (en goedkeuring) te verzorgen. In hoeverre kunt u garanderen dat een dergelijk snelle terugkoppeling zonder voorbehoud wordt (in)geregeld en uitgevoerd?	Zie het antwoord op vraag 7 en 24.
38.	Aanbestedingsdocument 2.3	Wat betekent het verwerken van het advies van de Commissie MER op het plan-MER? Het omzetten van een eventueel negatief toetsingsadvies naar een positief toetsingsadvies kan verstrekken gevolgen hebben. Het inschatten van het oordeel van de commissie is zelfs voor experts de laatste jaren lastig gebleken.	Zie het antwoord op vraag 18 en 23.
39.	Aanbestedingsdocument 2.3	In hoeverre kan de opdrachtgever garanderen en is zij in staat om concepten te reviewen in de zeer korte periode binnen de periode van de zomervakantie (denk aan 1 of 2 dagen) om opmerkingen te filteren op tegenstrijdigheden en gebundeld aan te leveren?	Zie het antwoord op vraag 7 en 24.
40.	Aanbestedingsdocument 2.3	Opdrachtverlening is voorzien op 20 april a.s. en de uiterlijke opleverdatum is 1 september 2026. Dit betekent een doorlooptijd van 4 maanden en 10 dagen. In deze periode moet a. de NRD definitief gemaakt worden (vraag is of advies van Commissie mer binnen de wettelijke termijn komt); b. het opstellen van een reactienota NRD; c. leveren van een 70% versie inclusief managementsamenvatting op te leveren uiterlijk 1 augustus. Het MER moet naast milieuaspecten ook inzicht geven in effecten op andere maatschappelijke belangen, zoals socio-economische ontwikkeling, voedselzekerheid, woningbouw, defensie, cultureel erfgoed en de energietransitie; d. het planMER opgesteld en gereviewd wordt. De periode van reviewen zal daardoor uitermate kort zijn; e. het opstellen van een startschets; f. het opstellen van een voortoets; g. eventueel het opstellen van een passende beoordeling (na	Zie het antwoord op vraag 5, 7 en 24.

Nr.	N.a.v.	Vraag	Antwoord
		conclusies voortoets); h. gesprek(ken) met de commissie Hoe is opdrachtgever tot deze planning gekomen? In hoeverre denkt opdrachtgever dat deze doorlooptijd realistisch is?	
41.	Aanbestedingsdocument 2.1	Een ambtelijke versie van het ontwerp-Natuurplan wordt voorzien op het moment van opdrachtverlening. Hoe wordt het PlanMER gebruikt: enkel voor de toetsing of ook een rol bij de vormgeving van het beleid? Wat is in dat proces voor u relevant?	Het plan-MER moet aansluiten bij het variërende detail- en abstractieniveau van het ontwerp-Natuurplan. Dit vereist een overwegend strategische beoordeling van milieueffecten. Het plan-MER draagt daarmee bij aan een integrale afweging, structureert informatie en ondersteunt bij het maken van beleidskeuzes in het definitieve Natuurplan.
42.	Aanbestedingsdocument	Hoe wordt omgegaan met alternatieven en varianten in het MER?	Zie het antwoord op vraag 32.

Vragen of opmerkingen naar aanleiding van ARVODI-2025 (Bijlage 1)				
Vraag	Artikel uit ARVODI-2025	Reden van bezwaar	Tekstsuggesties ARVODI-2025	
43.		Uit uw algemene voorwaarden volgt niet tot wanneer een opdrachtnemer in geval van een toerekenbare tekortkoming na afloop van de advieswerkzaamheden aansprakelijk kan worden gesteld voor schade. Wettelijke verjaringstermijnen brengen een grote mate van rechtsonzekerheid met zich, aangezien deze gemakkelijk gestuit en/of verlengd kunnen worden. Daarnaast is deze periode voor aansprakelijkheid gezien het karakter van adviesdiensten niet realistisch en zal onvermijdelijk leiden tot ingewikkelde discussies.	Daarom vragen wij u een termijn op te nemen van vijf jaar vanaf de dag waarop de opdracht door voltooiing of opzegging is beëindigd. Bent u daartoe bereid?	Opdrachtgever is niet bereid een contractuele termijn voor aansprakelijkheid op te nemen. De ARVODI-2025 aan bij het wettelijke stelsel van aansprakelijkheid en verjaring en vormen het rijksbrede standaardkader voor adviesdiensten. Het opnemen van een aanvullende contractuele beperking van de aansprakelijkheidsduur is daarmee niet aan de orde.
44.	Artikel 19.2	In artikel 19.2 van de ARVODI-2025 is bepaald dat de aansprakelijkheid per gebeurtenis wordt beperkt tot maximaal vier maal de hoogte van de opdrachtwaarde en per contractjaar tot maximaal zes maal de hoogte van de opdrachtwaarde, tot een maximum van € 3.000.000 per gebeurtenis en € 5.000.000 per contractjaar. De daarin opgenomen limiet van zes maal de opdrachtwaarde per contractjaar achten wij, mede gelet op het karakter van de beoogde adviesdiensten en de gebruikelijke verzekeraarbaarheid in de markt, te ver gaan.	Bent u bereid artikel 19.2 ARVODI-2025 zodanig aan te passen dat de aansprakelijkheid van Opdrachtnemer voor alle aanspraken samen wordt beperkt tot maximaal viermaal de hoogte van de opdrachtwaarde over de gehele looptijd van de Overeenkomst?	Opdrachtgever is niet bereid Artikel 19.2 van de ARVODI-2025 aan te passen. Op grond van de wet zijn partijen in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor schade die zij veroorzaken. In de ARVODI-2025 is desalniettemin voor gekozen de aansprakelijkheid te beperken. Gezien de aard en omvang van deze opdracht stelt Opdrachtgever dat artikel 19.2 proportioneel is en ziet geen aanleiding om de aansprakelijkheid nog verder te beperken.

Vragen en opmerkingen naar aanleiding van de concept Dienstverleningsovereenkomst (Bijlage 3)				
Vraag	Artikel uit de overeenkomst	Reden van bezwaar	Tekstsuggesties concept Dienstverleningsovereenkomst	
45.	Artikel 1.5 en 1.6	De deadlines voor het concept en definitieve plan-MER zijn in belangrijke mate afhankelijk van factoren buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer (tijdigheid zienswijzen, planning en advies Commissie mer, besluitvorming Opdrachtgever).	Kunt u bevestigen dat, indien de in artikelen 1.5 en 1.6 Concept Dienstverleningsovereenkomst genoemde termijnen niet kunnen worden gehaald door omstandigheden die buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer liggen en niet aan Opdrachtnemer zijn toe te rekenen, de termijnen in dat geval worden aangepast en dat eventuele aantoonbare meerkosten worden vergoed?	Het tijdig opleveren van het plan-MER is essentieel, aangezien Europese lidstaten gebonden zijn aan de uiterlijke aanleverdatum van 1 september 2026 van het ontwerp-Natuurplan, inclusief plan-MER. Uitgangspunt is dat de in de Concept Dienstverleningsovereenkomst opgenomen termijnen worden gehaald. Indien zich omstandigheden voordoen die buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer liggen, zullen Opdrachtgever en Opdrachtnemer hierover tijdig met elkaar in overleg treden. Voor onvoorziene werkzaamheden is in Bijlage 2 – Prijzenblad een aparte post opgenomen. Deze post kan uitsluitend worden aangewend na voorafgaande afstemming en schriftelijke instemming van Opdrachtgever. Opdrachtgever gaat ervanuit dat binnen de looptijd van de Dienstverleningsovereenkomst geen aantoonbare meerkosten zullen zijn.
46.	Artikel 5	Artikel 5 van de Concept Dienstverleningsovereenkomst verwijst naar artikel 23 ARVODI-2025, waaronder de overdracht van auteurs- en databankrechten op de resultaten aan Opdrachtgever. Voor een adviesopdracht als deze is het noodzakelijk dat Opdrachtnemer zijn generieke modellen, methodieken, templates, software en overige "background IP" ook voor andere klanten kan blijven inzetten.	Kunt u bevestigen dat: a) alle reeds bestaande en generieke intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer ("background IP") eigendom van Opdrachtnemer blijven, en b) Opdrachtnemer vrij blijft om op basis van in deze opdracht opgedane kennis en ervaring, voor zover niet herleidbaar tot deze specifieke opdracht of tot (persoons)gegevens, in andere opdrachten te adviseren en vergelijkbare diensten te leveren?	a) Reeds bestaande en generieke intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer (zoals modellen, methodieken, templates, software, generieke tools en overige "background IP") blijven eigendom van Opdrachtnemer. Deze vallen niet onder de overdracht van rechten op de resultaten van de opdracht. b) Opdrachtnemer blijft vrij om de in het kader van deze opdracht opgedane kennis en ervaring te gebruiken voor andere opdrachten en opdrachtgevers, voor zover deze niet herleidbaar is tot deze specifieke opdracht, de resultaten daarvan, of tot (persoons)gegevens of vertrouwelijke informatie van Opdrachtgever.
47.	Artikel 7	Artikel 7 van de Concept Dienstverleningsovereenkomst bepaalt dat al het onderzoeksmateriaal eigendom wordt van	Kunt u preciseren wat in het kader van deze opdracht onder "onderzoeksmateriaal" wordt verstaan (bijvoorbeeld: ruwe data,	Onder "onderzoeksmateriaal" als bedoeld in artikel 7 van de Concept Dienstverleningsovereenkomst wordt in het

		Opdrachtgever en door Opdrachtnemer kosteloos tot tien jaar na afloop van de Overeenkomst wordt bewaard. Voor een plan-MER-opdracht is onduidelijk wat precies onder "onderzoeksmateriaal" valt.	modelbestanden, concepten, e-mailcorrespondentie, notulen)?	kader van deze opdracht verstaan: de gegevens, databestanden, berekeningen, analyses, werkbestanden en overige inhoudelijke producten die door Opdrachtnemer in het kader van de uitvoering van de opdracht zijn opgesteld en die direct ten grondslag liggen aan de op te leveren resultaten van het plan-MER. Hieronder vallen in ieder geval ruwe en bewerkte data, rekenbestanden, analysetabellen, conceptversies van inhoudelijke producten en onderliggende onderbouwingsdocumenten. Niet onder onderzoeksmateriaal worden begrepen interne communicatie, zoals e-mailcorrespondentie, interne notities, persoonlijke aantekeningen, interne werkinstructies en vergadernotulen, voor zover deze geen inhoudelijk onderdeel vormen van de op te leveren producten.
--	--	--	---	--

Vragen en opmerkingen naar aanleiding van het format Verwerkersovereenkomst (Bijlage 4)				
Vraag	Artikel uit de overeenkomst	Reden van bezwaar	Tekstsuggesties format Verwerkersovereenkomst	
48.	10.3		Wij verzoeken u artikel 10.3 te vervangen door: Wederpartij [wist of retourneert] de Persoonsgegevens binnen [aantal] [dagen/weken] na afloop van de Overeenkomst. Indien hier niet aan is voldaan stelt Opdrachtgever, Wederpartij schriftelijk in gebreke waarbij een redelijke termijn voor nakoming van de tekortkoming wordt gesteld. Indien Wederpartij verzaakt binnen deze termijn aan het verzoek van Opdrachtgever te voldoen, is Wederpartij aan Opdrachtgever een boete verschuldigd van €[bedrag] per dag, met een maximum van €[bedrag].	Niet akkoord. Conform Eis 3.1.4 geldt dat, indien uit de Inschrijving blijkt dat Opdrachtnemer in het kader van de uitvoering van de opdracht persoonsgegevens verwerkt als verwerker in de zin van de AVG, het afsluiten van een Verwerkersovereenkomst verplicht is. Opdrachtgever beoordeelt bij de Inschrijving of hiervan sprake is. Na voorlopige gunning wordt vastgesteld welke privacybepalingen en contractuele artikelen van toepassing zijn en welke afspraken aanvullend moeten worden vastgelegd